

Fossielen op het strand en in het Belgische deel van de Noordzee. Wat zegt de regelgeving: Vlaams zowel als Federaal?

Marnix Pieters

Directeur Onderzoek Archeologie bij het
Agentschap Onroerend Erfgoed

VLIZ 14/10/2022

1. Het Strand: hier is de Vlaamse regelgeving van kracht: het Onroerenderfgoeddecreet (12/ 07/ 2013)

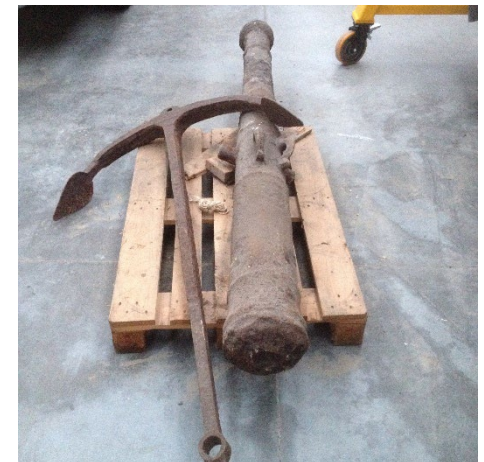
Vlaanderen
is erfgoed

Onderafdeling 4 Toevalsvondsten

Artikel 5.1.4.

Iedereen die, op een ander moment dan bij het uitvoeren van een archeologisch vooronderzoek, een archeologische opgraving of het gebruik van een metaaldetector, een roerend of onroerend goed vindt waarvan hij weet of redelijkerwijs moet vermoeden dat het archeologische erfgoedwaarde heeft, is verplicht daarvan binnen drie dagen aangifte te doen bij het agentschap Onroerend Erfgoed.

<https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/vondstmeldingen/toevalsvondsten/formulier>

1. Het Strand: hier is de Vlaamse regelgeving van kracht: het Onroerenderfgoeddecreet (12/ 07/ 2013)

Vlaanderen
is erfgoed

Fossielen zijn in het licht van de toevalsvondstenregeling en voor archeologen een wat moeilijke groep. Indien ze zoals haaietanden/ammonieten/... duidelijk pre-kwartair zijn, dan is duidelijk dat deze geen archeologische erfgoedwaarde kunnen hebben. Die moeten niet gemeld worden bij het Agentschap Onroerend Erfgoed

Het wordt moeilijker te beoordelen als het fossielen uit het kwartair zijn zoals resten van mammoeten/edelherten/oerrund/...

- Zelden is er een duidelijke archeologische erfgoedwaarde aan te tonen op het stuk zelf: als die wel aantoonbaar is bijv. door een perforatie of haksporen of...dan is aangewezen de vondst wel degelijk te melden
- Ze hebben echter ook steeds betekenis om de leefomgeving van de mens beter te leren kennen en in die zin hebben ze wel degelijk archeologische erfgoedwaarde, zeker als de vindplaats ervan ook de originele plaats van depositie is, wat voor een strandvondst niet kan aangetoond worden: waardoor de archeologische erfgoedwaarde ook weer beperkt wordt.

1. Het Strand: hier is de Vlaamse regelgeving van kracht: het Onroerenderfgoeddecreet (12/07/2013)

VONDST VAN MENSELIJK SKELETMATERIAAL (OOK BIJ ARCHEOLOGISCH ONDERZOEK)

Bij elke vondst van menselijk skeletmateriaal wordt eerst en altijd de politie verwittigd en worden de graafwerken op deze locatie gestaakt, ook in geval van twijfel of het aangetroffen skeletmateriaal menselijk van oorsprong is.

Menselijke resten op het strand?

- Resten van drenkelingen van scheepsrampen uit het (min of meer ver) verleden
- Resten van drenkelingen die op het strand begraven zijn
- Resten van mensen uit verdronken nederzettingen
- Fossiele resten van mensen
- Met verdwijningszaken gelinkte menselijke resten
- ...

RICHTLIJN

Procedures bij de vondst van
menselijk skeletmateriaal/
19.07.2018

SAM DE DECKER M.M.V. MARC DEWILDE,
ANTON ERVYNCK, KIM QUINTELIER
EN MARC BRION

Dit kadert ook in de federale

GEMEENSCHAPPELIJKE RICHTLIJN

OPSPORING VAN VERMISTE PERSONEN

Aanpassing van 19/05/2022

Door Anton Ervynck

Besluit fossielen op het strand

- Fossielen die ~~pre~~kwartair zijn hoeven niet te worden gemeld bij het agentschap dat kan eventueel wel bij andere instanties (VLIZ? KBIN?...)
- Fossielen uit hetkwartair : als ze duidelijke sporen van menselijke tussenkomst vertonen: zeker melden. Voor fossielen uit hetkwartair (bijvoorbeeld stuk slagand van een mammoet) zonder duidelijke sporen van menselijke tussenkomst of bij twijfel graag aftoetsen (cai@onroenderfgoed.be) vooraleer te melden via de toevalsvondstenapplicatie
- Menselijke resten moeten altijd gemeld worden aan de politie en ook aan het agentschap via de toevalsvondstenapplicatie

Het agentschap is er niet op uit om al die vondsten te verwerven, het is in de eerste plaats de informatie die ons aanbelangt. Menselijke resten gaan we wel systematisch in ons depot opnemen om ten behoeve van de cel vermiste personen zodat deze makkelijk beschikbaar blijven voor eventueel verder onderzoek mocht dat nodig blijken (eigendomsproblematiek).

Bij twijfel of een fossiel dient gemeld te worden graag altijd eerst via mail aftoetsen of een melding nodig is via cai@onroenderfgoed.be

2. Het Belgische deel van de Noordzee: hier geldt de nieuwe federale wet van 23 april 2021.

Art. 5. Iedereen die cultureel erfgoed onder water zoals bedoeld in artikel 4 ontdekt, meldt dit aan de ontvanger. De ontvanger bezorgt deze melding onverwijld aan de administratie. <http://www.vondsteninzee.be/content/een-vondst-melden>

Art. 4. Dit hoofdstuk is van toepassing op cultureel erfgoed onder water in de Belgische maritieme zones.

Art. 2. Voor de toepassing van deze wet en haar uitvoeringsbesluiten wordt verstaan onder:

1° cultureel erfgoed onder water: alle sporen van menselijke aanwezigheid evenals **gefossiliseerde dierlijke of plantaardige overblijfselen met een wetenschappelijk karakter met een cultureel, historisch of archeologisch karakter** die zich deels of volledig, tijdelijk of permanent sinds ten minste 100 jaar onder water bevinden, in het bijzonder:

- a. vindplaatsen, structuren, gebouwen, voorwerpen en **menselijke resten** alsook hun archeologische en natuurlijke context;
- b. schepen, luchtvaartuigen, andere vervoermiddelen of delen daarvan met hun vracht of andere inhoud alsook hun archeologische en natuurlijke context;
- c. prehistorische voorwerpen en **alle fossielen van gewervelden, ongewervelden en planten evenals hun paleontologische context;**

2. Het Belgische deel van de Noordzee: hier geldt de nieuwe federale wet van 23 april 2021.

Art. 18. Menselijke resten worden respectvol bejegend.

Rechtstreekse link met UNESCO-Conventie van 2001. 9. States Parties shall ensure that proper respect is given to all human remains located in maritime waters.

Ook voor het Belgische deel van de Noordzee geldt de federale **GEMEENSCHAPPELIJKE RICHTLIJN OPSPORING VAN VERMISTE PERSONEN**

Aanpassing van 19/05/2022

Besluit wat het Belgische deel van de Noordzee betreft

- Ook fossielen moeten gemeld worden aan de ontvanger
- Menselijke resten moeten gemeld worden aan de ontvanger en ook aan de politie.

Wat de Noordzee betreft is de situatie qua regelgeving heel helder laat geen marge voor twijfel: fossielen en menselijke resten moeten gemeld worden. Wat het strand betreft is de situatie wat meer gedifferentieerd: sommige categorieën niet andere wel.